Tips for oppstart av Fikselaug

Erfaringer fra piloten Fikselauget Kristiansand

Bakgrunn

Norges Husflidslag har i årene 2019 – 2022 satsingsområdet Holdbart:

Kunnskap om materialer og teknikker er forutsetninger for å gjøre ansvarlige valg som forbruker. Det å lage, reparere og utnytte ressursene som ligger i det vi omgir oss med var tidligere en selvfølgelig del av allmenndannelsen. Det er en del av vår immaterielle kulturarv.

Med dagens situasjon er denne kunnskapen igjen høyaktuell. Velstanden vår, kjøpekraften og overforbruket har skapt enormt store utfordringer for kloden vår og livet på den. I 2019-2022 jobber Norges Husflidslag med hvordan materialkunnskap, håndverk og husflid kan bidra til å gjøre oss til mer ansvarlige forbrukere gjennom satsingen Holdbart.

Fikselauget er en pilot som Norges Husflidslag kjører i Kristiansand. Kristiansand Husflidslag er prosjekteier og Husflidskonsulenten i Vest-Agder er faglig ansvarlig. I dette skrivet deler vi erfaringer med andre lokallag som ønsker å jobbe med Fikselaug.

Mål

Løfte fram enkle håndverksteknikker for reparasjon av tekstiler og utstyr.
Vise hvordan vi enkelt kan ta vare på klærne våre og få dem til å vare lenger.
Lære mer om ulike materialer og kvaliteter
Lavere forbruk/innkjøp
Nå nye målgrupper
Vise hva husflidslaget driver med og rekruttere flere medlemmer

Målgruppe

Studenter, unge voksne, småbarnsforeldre.

Samarbeidspartnere

Kristiansand Husflidslag
Husflidskonsulenten i Vest-Agder/arbeidsgruppa Holdbart i NH
Husfliden Kristiansand
Grønt senter
Kristiansand Kommune
Bruktbutikker, hobbybutikker

Organisering

Vi har åpent Fikselaug en gang i måneden på Grønt senter. Vi kunne gjerne hatt det oftere, men dette var det vi hadde kapasitet til nå. To fra lokallaget stiller som ansvarlig for kvelden sammen med husflidskonsulenten. Da setter vi fram materialer og utstyr kl 18.30 og åpner dørene. Vi starter med å ønske velkommen, skriver opp alle frammøtte og tar imot betaling for de som skal betale. Vi har med Bli medlem-brosjyrer og tilbyr medlemskap. Klokka 19 har vi en kort introduksjon om kveldens tema. Vi har med aktuelle fagbøker, viser en PowerPoint og/eller klær/utstyr som er utført i følgende teknikk. Vi demonstrerer kveldens teknikk for de som er interessert.

Etterpå er det opp til de frammøtte om de vil sy prøvelapper på kveldens tema eller reparere det de har med seg. De fleste velger å reparere klær, men prøver gjerne teknikkene ut på disse. Vi veileder ved behov. Vi serverer kaffe og te. Før vi avslutter klokka 21 fører vi «fikseregnskap» (se lenger ned) og snakker litt om neste gang.

I Kristiansand har vi fokus på klær og tekstiler fordi vi har kompetanse og interesse for det, men Fikselauget har ingen avgrensinger for andre materialer og teknikker.

Økonomi
Inngangspenger: Det koster 100 kroner i inngang, 50 kroner for ungdom/studenter og er gratis for medlemmer i husflidslaget.

Vi har laget oss et budsjett der det vi gikk inn med selv var egeninnsats i form av dugnad/arbeidstimer. Ellers er inntektene i prosjektet inngangspengene, men vi vil jo gjerne ha deltakerne med som medlemmer. Vi søkte Kristiansand Kommune om 24 000 i støtte til innkjøp av symaskiner og utstyr som kan stå fast på Grønt senter, så vi slipper å dra så mye fram og tilbake. Ellers har vi kjøpt mye materialer på bruktbutikker og har også fått mye fra medlemmer og andre.

Vi får låne lokalene på Grønt Senter gratis.

Lokallagene er kjent med tilskuddsordningen til Studieforbundet Kultur og Tradisjon. Fikselaug kan for eksempel kvalifisere for studieplanen «11884 søm – innføring», og organiseres både som læringsverksted og kurs med eller uten lærer.

Markedsføring
Vi bruker i hovedsak Facebook. Her opprettet vi alle kveldene som arrangement, men savnet etter hvert et sted å kommunisere med hverandre. Vi opprettet derfor en gruppe: Fikselauget Kristiansand. Her er alle velkommen inn uansett hvor de bor, så bli gjerne medlem her. Her kan alle legge ut tips, bilder fra reparasjoner osv. Vi legger også ut påminnelse om neste fikselaug og en liten «rapport» i etterkant av hver kveld.

Flere tar med informasjon om kveldene på sine Facebook-sider, annonser og nyhetsmailer (Kristiansand kommune, Grønt senter i tillegg til oss selv)

Vi har snakket litt med avisa som vil lage en sak om oss og her vil vi ta kontakt med flere aviser etter hvert.

Vi holder på å lage flyers til å legge ut på Husfliden, bruktbutikker, bibliotek osv.
Plakater?

Fikseregnskap
Hver gang fører vi fikseregnskap. Det vil si at vi skriver opp alle plaggene vi har reparert i løpet av kvelden. Dette regnskapet legger vi ut på Facebook og skal også være med i rapporten inn til kommunen. Det er en fin synliggjøring av hvor mye vi faktisk gir «nytt liv» og det er veldig flott å lese denne opp i slutten av kvelden.

Materiell
Materiell vil ligge tilgjengelig på nettsida, og det kommer jevnlig nytt. Ha det gjerne med på arrangementene. Noe kan deles ut og være utgangspunkt for kveldens tema.

- Tipsark og oppskrifter. Bli medlem-brosjyrer
- Grønn Ull-foldere
- Plakatmal fra Holdbart
- Logo og bilder fra Holdbart

Her finner du relevant materiell: http://www.husflid.no/fagsider/holdbart/fikselaug

Faglitteratur
Ta gjerne med bøker til inspirasjon innen f.eks tema som søm, broderi og diverse materialer, f.eks:

Tråd (Annie Eikenes)
Sting i tiden (Norges Husflidslag)
Reparasjonsboka Klær av Ellen Marie Tesaker
Lappa (Hemslöjdens forlag)
Stoppa (Hemslöjdens forlag)
Mending Matters (Katrina Rodanaugh)
Kvardagsstrikk -Kulturskattar frå fillehaugen (Annemor Sundbø)

Aktuelle tema
Lagene kan selv tilpasse innhold etter interesse og kompetanse lokalt. Her er vår ideliste til aktuelle tema:
(De i **fet skrift** har vi planer om å få gjennomført i løpet av våren.

- **Lapping av ullklær**
- **Stopping**

- **Boro – Sashiko**
- **Jeans**
- **Broderisting og hvordan bruke dem i reparasjon av klær**
- **Stell av bunaden og enkle reparasjoner**
- **Hekle filleryer av gamle sengeklær**
- Knapphull og sy i knapp
- Reparasjon av tynne plagg
- Glidelås
- Reparasjon av strikkeplagg
- Kunststopping
- Materiallære: Fibrenes egenskaper og bruksområder
- Flekkfjerning
- Stell og reparasjoner av skinn og lær
- Vask og stell av ullklær
- Møll og blåmann

Utstyr og materialer
Mange av de som har kommet har gitt tilbakemelding om at det har vært spennende å komme til «duk og dekka bord» med et vell av materialer og utstyr. Vi har kjøpt inn lite nytt, men brukt det vi har. Dette er det vi har funnet ut at er nyttig å ha med:

- Knappenåler
- Synåler/stoppenåler
- Knappenåler
- Skredderkritt/blyant
- Stoppegarn
- Rester av brodergarn/strikkegarn
- Sytråd
- Eksempler på reparerte klær
- Knapper, trykknapper, hekter, strikk
- Restestoff eller avlagte klær til lapping eller prøvelapper eks. dongeri, skjorter, lin, ull
- Sakser, stoffsakser
- Bøker til inspirasjon, se egen liste
- Vlisofix (dette er et lim på papir, som en kan strykes på stoff). Helt supert til reparasjon av dongeribukser. Fås i sybutikker.
- Strykejern + underlag
- Symaskiner (2 stk.?)
- Stoppesopper (lyspærer, øser)

Veien videre
I Kristiansand har vi hatt Fikselaug en gang i måneden. Den formen passet oss, men man kan fint arrangere Fikselaug kun en kveld om det passer laget bedre.

Vi har vært i gjennomsnitt 13 på hver samling. Dette er vi godt fornøyd med, og vi ser at det er potensiale for å få med flere De som har kommet er veldig fornøyd. Noen er erfarne, og andre helt ferske. Det har blitt fine og inspirerende kvelder. Vi har så langt, etter 2 kvelder, fått 5 nye medlemmer. Junisamlingen har vi lagt til første helga i juni, for da er det allerede et stort arrangement på Odderøya/Grønt senter. Da skal vi ha kurs og åpent Fikselaug. Vi opplever at Fikselaug er en fin måte å nå nye målgrupper og potensielle medlemmer på.

Piloten varer jo egentlig bare fram til våren, men alle involverte har veldig lyst å fortsette til høsten også. Vi har fått kontakt med studentgruppa Framtiden i våre hender på UIA og har snakket om å ha et fikselaug på universitetet til høsten.

Vi håper at det blir flere Fikselaug rundt omkring i Norges land. For oss har opplevelsen vært utelukkende positiv og vi ser fram til fortsettelsen. Vil du følge arbeidet vårt videre er du velkommen inn i Facebook-gruppa vår **Fikselauget Kristiansand.**

Lykke til med oppstarten av deres Fikselaug!

08.03.2018
Kathrine Gregersen, husflidskonsulent Vest-Agder
vestagder@husflid.no